

Friese Milieu Federatie
Agora 6
8934 CJ Leeuwarden

info@fmf.frl
www.fmf.frl
058 – 76 00 760

Fiscaal nummer: 0035.14.092
KVK-nummer: 41000343

Gedeputeerde Staten van Fryslân
Provincie Fryslân
Postbus 20120
8900 HM Leeuwarden

Leeuwarden, 13 juni 2025

Betreft: reactie op Contourenschets omgevingsvisie Fryslân

Geacht College,

Graag willen wij namens een aantal groene organisaties in Fryslân reageren op de contourenschets Omgevingsvisie Fryslân.

Belang contourenschets

De contourenschets is een tussenproduct om uiteindelijk te komen tot een provinciale Omgevingsvisie. Deze visie wordt het kader voor het handelen van de provincie Fryslân. Als groene organisaties zien wij deze Omgevingsvisie sowieso als erg belangrijk, omdat de provincie als regisseur van het landelijk gebied en als kaderstellende overheid voor gebiedsprocessen hiermee belangrijke sturing geeft aan opgaven waar wij en veel Friezen al mee bezig zijn. Te denken valt aan het herstel van de biodiversiteit, de klimaatopgave en het behoud van karakteristieke, unieke Friese landschappen.

Wij verwachten dat de contourenschets een duidelijke focus en ambitie neerlegt voor de uiteindelijke Omgevingsvisie. We moeten helaas constateren dat dit niet het geval is. In toenemende mate gaat de kwaliteit en kwantiteit van flora en fauna in Fryslân achteruit. Daarom hadden wij in de contourenschets een krachtig kader verwacht om te komen tot herstel en verbetering van biodiversiteit, landschap en natuur. Referentiekaders voor onze mening zijn de Natuurherstelwet, Kaderrichtlijn Water, de visie in Natuerlik Fryslân 2050, Kracht van het Noorden en het Aanvalsplan Grutto.

Opmerkingen

Wij hebben de volgende opmerkingen:

- In de contourenschets wordt gesteld dat **water en bodem** belangrijke randvoorwaarden zijn, maar dat bij ruimtelijke ontwikkelingen ook rekening wordt gehouden met andere maatschappelijke opgaven. Naar ons idee is dat in tegenspraak met het streven naar een klimaatrobust water- en bodemsysteem dat zo goed mogelijk beschermt tegen wateroverlast en droogte, voorziet in schoon water voor drinkwater, landbouw, natuur en industrie, een schone en vitale bodem en een duurzaam en veilig gebruik en beheer van de ondergrond. Water en bodem zouden naar ons idee sturend moeten zijn voor de ruimtelijke keuzes die u als provincie neemt. Consequentie daarvan is dat niet alle activiteiten en ontwikkelingen overal mogelijk zijn en dat daar ook duidelijke ruimtelijke keuzes gemaakt moeten worden bij de uiteindelijke provinciale Omgevingsvisie.

- Het **herstel van de biodiversiteit** is een van de belangrijkste opgaven voor de provincie Fryslân. Biodiversiteit is een basisvoorwaarde voor een gezonde, leefbare en veerkrachtige samenleving. Of het nu gaat om klimaatadaptatie, opwek van energie, duurzame landbouw, gezondheid, ruimtelijke kwaliteit of economische vitaliteit: biodiversiteit levert de natuurlijke draagkracht waarop al deze domeinen steunen. We zien in de uiteindelijke POVI graag terug hoe en waar biodiversiteit wordt hersteld. Biodiversiteit wordt in de contourenschets wel als uitgangspunt genoemd, maar komt bij de uitwerking onvoldoende terug. Een voorbeeld hiervan is de uitwerking bij de gebiedsgerichte contouren in de contourenschets, waar biodiversiteit niet wordt genoemd. Dat verbaast ons.
- Wij pleiten ervoor dat in de provinciale Omgevingsvisie het uitgangspunt '**natuurinclusief bouwen**' wordt omarmd. Dat betekent dat bij de opgaven op het gebied van recreatie en toerisme, energie, infrastructuur, woningbouw en bedrijventerreinen, natuurinclusiviteit als vertrekpunt wordt gehanteerd. Denk aan parken, groene daken en bloemrijke bermen langs fietspaden waarlangs ook dieren reizen van de stad naar het buitengebied.
- **Herstel van natuur:** in de contourenschets ontbreekt het aan een integrale ecologische benadering. Ecologische systemen zijn grotere gehelen en moeten daarom ook als geheel worden hersteld of ontwikkeld. Natuur wordt nu te ad hoc benaderd. Het is noodzakelijk om versnippering te voorkomen en te streven naar een inrichting waarin een ecologisch systeem tot volledige ontwikkeling kan komen. Dit is een samenhangend geheel van NNN en natuur daarbuiten. Het vertrekpunt van de contourennota om het NNN volgens de bestaande wettelijke afspraken uit te voeren, is daarom naar ons idee onvoldoende.
- **Milieukwaliteit.** In de contourennota wordt aangegeven dat minimaal voldaan moet worden aan wettelijke normen voor schoon (drink)water, frisse lucht, een gezonde bodem, duisternis en stilte, veilige wegen, omgevingsveiligheid en droge voeten. Naar ons idee is dit onvoldoende. Met de komst van de Omgevingswet per 1 januari 2024 geldt het zogenaamde voorzorgsbeginsel voor het verbeteren van de milieukwaliteit. In artikel 3.3 van de Omgevingswet is opgenomen dat de omgevingsvisie rekening moet houden met de milieubeginselen: voorzorg, preventief handelen, bronbestrijding en de vervuiler betaalt. Uitgangspunt daarbij is dat als een bepaald beleid of handeling mogelijk schade kan veroorzaken aan de bevolking of het milieu, en indien er nog geen wetenschappelijke overeenstemming over de kwestie bestaat, het beleid of de actie in kwestie niet mag worden uitgevoerd. Een voorbeeld hiervan is het gebruik van bestrijdingsmiddelen. De rechter heeft, met verwijzing naar het voorzorgsbeginsel, recentelijk bepaald dat het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de buurt van Natura 2000-gebieden zonder een vergunning verboden is als er een mogelijkheid is dat dit een negatieve impact heeft op de natuur. Dit betekent dat telers die dergelijke middelen gebruiken in de buurt van Natura 2000-gebieden een vergunning moeten aanvragen. Wij gaan er van uit dat u het voorzorgsbeginsel in de Omgevingsvisie als vertrekpunt gaat opnemen.
- **Energietransitie.** In de contourennota geeft u aan dat rond 2030 met gemeenten de definitieve keuze wordt gemaakt of het wenselijk is om kernenergie in de energiemix op te nemen en om vergunningen voor wind en zon tijdelijk te maken. Dit verbaast ons zeer. De meest duurzame en uiteindelijk goedkoopste vorm van energieproductie is die uit wind en zon. Samen met de Friese Energiealliantie zetten we ons vol in voor de natuurinclusieve energietransitie. Om nu de vergunningen voor wind en zon tijdelijk te maken, past niet in de ambitie die we gezamenlijk hebben afgesproken en waar wij ons aan hebben gecommitteerd.

Vervolgproces

Zoals aangegeven is de provinciale Omgevingsvisie voor ons erg belangrijk. Tot onze spijt moeten wij constateren dat wij als groene organisaties nauwelijks zijn betrokken bij de totstandkoming van deze contourenschets. Als organisaties die zich inzetten voor het beschermen en versterken van de Friese natuur en landschap, vinden wij het van groot belang dat onze kennis, ervaring en visie een volwaardige plek krijgen in de planvorming. Wij doen daarom het dringende verzoek alsnog betrokken te worden bij de verdere uitwerking

en besluitvorming rondom de contourenschets. Wij zijn ervan overtuigd dat een gezamenlijke en integrale benadering – waarin natuur, landschap, landbouw, economie en samenleving met elkaar verbonden worden – de enige weg is naar een duurzaam en toekomstbestendig Fryslân.

Graag ontvangen wij op korte termijn een uitnodiging voor een gesprek en/of participatiebijeenkomst om hierover verder in gesprek te gaan. Wij zien uit naar uw reactie en hopen dat u onze brief ziet als uitnodiging om de samenwerking te versterken.

Met vriendelijke groet,

Hans van der Werf
Directeur Friese Milieu Federatie

Mede namens: It Fryske Gea, Bond van Friese Vogelwachten, Natuurmonumenten